

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 18.12.2018 № 32-5

ЗВІТ **про результати аудиту ефективності використання коштів** **державного бюджету Державним агентством з питань** **електронного урядування України на електронне урядування та** **Національну програму інформатизації**

Київ 2018

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНУ ПРОГРАМУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	5
II. ПЛАНУВАННЯ, ОТРИМАННЯ БЮДЖЕТНИХ АСИГНУВАНЬ ТА ЗВІТУВАННЯ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ"	11
III. ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ"	19
3.1. Стан виконання Державним агентством з питань електронного урядування України договорів, укладених за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації"	19
3.2. Стан використання державним підприємством "Державний центр інформаційних ресурсів України" бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації"	21
ВИСНОВКИ.....	28
ПРОПОЗИЦІЇ.....	31

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 4 і 7 Закону України "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на 2018 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо використання коштів державного бюджету Державним агентством з питань електронного урядування України (далі – Агентство) на електронне урядування та Національну програму інформатизації; оцінка своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання Агентством бюджетних коштів на зазначені цілі; оцінка законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу; оцінка стану внутрішнього контролю об'єктів аудиту, надання пропозицій щодо усунення порушень чинного законодавства.

Предмет аудиту: бюджетні кошти, виділені Агентству у 2015–2016 роках за бюджетними програмами за КПКВК 2753030 "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" та у 2017–2018 роках за КПКВ 0416030 "Електронне урядування та Національна програма інформатизації"; нормативно-правові акти, організаційно-розпорядчі та інші документи, які регламентують питання електронного урядування та Національної програми інформатизації; нормативна, статистична та інша довідкова інформація, офіційна звітність, документи бухгалтерського обліку (первинні документи), що прямо чи опосередковано характеризують стан виконання бюджетних програм за КПКВК 2753030 і 0416030; система внутрішнього контролю.

Об'єкти аудиту: Агентство; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон); Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України (далі – ГФД СКМУ); державне підприємство "Державний центр інформаційних ресурсів України" (далі – Держінформресурс).

Запити надсилалися Міністрові Кабінету Міністрів України Саєнку О. С.; Державному секретарю Кабінету Міністрів України Бондаренку В. В.

Критерії оцінки ефективності використання коштів державного бюджету Агентством на електронне урядування та Національну програму інформатизації:

- **продуктивності:** встановлення співвідношення між результатами діяльності розпорядників та одержувача бюджетних коштів і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету;
- **результативності:** встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності розпорядників та одержувача бюджетних коштів запланованим результатам;
- **економності:** встановлення стану досягнення розпорядниками та одержувачем бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення

максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів.

Період часу, обраний для проведення аудиту: 01.01.2015–30.09.2018.

За результатами контрольних заходів складено 4 акти.

ВСТУП

Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованою Україною 16.09.2014, визначено зобов'язання України, у тому числі щодо співробітництва із розвитку інформаційного суспільства (глава 14), яке охоплює сферу використання інформаційно-комунікаційних технологій приватними особами, бізнесом та адміністративними органами шляхом розвитку локальних ресурсів Інтернет і впровадження онлайн-послуг, зокрема електронного бізнесу, **електронного уряду**, електронної охорони здоров'я і електронного навчання.

Стратегією сталого розвитку "Україна – 2020", схваленою Указом Президента України від 12.01.2015 № 5, визначено дорожню карту та першочергові пріоритети реалізації Стратегії, до складу яких належить Програма **електронного урядування**.

На момент проведення аудиту діяльність у сфері інформатизації врегульовувало 5 законів України, більш як 18 постанов Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правові та розпорядчі акти, накази центральних органів виконавчої влади, зареєстровані Міністерством юстиції України.

Концепцію розвитку **електронного урядування** в Україні схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 № 2250-р (далі – Концепція № 2250), третій (останній) етап якої мав завершитися до 2015 року.

В умовах невиконання Закону України "Про Національну програму інформатизації" від 04.02.1998 № 74/98-ВР (далі – Закон про НПІ) у частині затвердження Верховною Радою України щороку завдань Національної програми інформатизації на наступні три роки та обсягів їх бюджетного фінансування на наступний рік Урядом за ініціативою Агентства розпочато розроблення нових складових електронного урядування та затвердження змін до раніше прийнятих порядків чи положень щодо електронного урядування (упродовж 2015–2017 років Агентством розроблено 51 проект нормативно-правових актів). Цю діяльність Агентство продовжило і після схвалення розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р Концепції розвитку електронного урядування в Україні (далі – Концепція № 649).

Водночас неврахування Агентством вимог Закону про НПІ та діючих нормативно-правових актів, прийнятих на виконання цього Закону, призвело до втрати ним координації діяльності органів влади усіх рівнів у сфері інформатизації.

За постійної трансформації заходів розвитку електронного урядування загальний обсяг бюджетних призначень Агентству за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" у 2017 році

порівняно з 2015 роком зріс із 7,0 млн грн до **235,0 млн грн** (у 33,5 рази).

Таким чином, оскільки не визначено кінцевих термінів і результатів розвитку складових електронного урядування, значно збільшено бюджетне фінансування Агентства без дотримання передбачених Законом про НПП процедур, проведення аудиту за обраною темою надзвичайно актуальне.

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНУ ПРОГРАМУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2014 № 255 "Деякі питання діяльності центральних органів виконавчої влади" (далі – постанова № 255) Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України перейменовано в Державне агентство з питань електронного урядування України і покладено на нього **функції з реалізації державної політики у сфері інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства**. У постанові зазначено, що діяльність Агентства спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Віце-прем'єр-міністра України – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, а у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 887 (далі – постанова № 887) – Кабінетом Міністрів України.

Аналогічні норми щодо спрямування і координації діяльності Агентства продубльовано в **Схемі спрямування і координації** діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України (розділ III), затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442 "Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади" (далі – розділ III постанови № 442), а також у **Положенні** про Державне агентство з питань електронного урядування України, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 492 (далі – Положення № 492).

Зміни, внесені постановою № 887 до постанови № 255, Положення № 492 та у розділ III постанови № 442, **не відповідають статті 16 Закону України "Про центральні органи виконавчої влади"** від 17.03.2011 № 3166-VI (далі – Закон № 3166), згідно з якою діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.10.2014 № 641 "Деякі питання управління об'єктами державної власності" зі сфери управління Агентства передано усі державні підприємства, крім Держінформресурсу. При цьому відповідно до статті 17 Закону № 3166 центральний орган виконавчої влади утворюється як агентство у разі, якщо більшість функцій центрального

органу виконавчої влади становлять функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління. Враховуючи зазначене, після передачі зі сфери управління Агентства усіх підприємств, за винятком Держінформресурсу, **функціонування** Агентства у попередньому статусі не відповідає вимогам статті 17 Закону № 3166.

Пунктом 3 Положення № 492 встановлено, що Агентство згідно з покладеними на нього завданнями виконує, зокрема, **функції генерального державного замовника Національної програми інформатизації**.

Концепцією № 2250 визначено, що **електронне урядування** – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян.

Концепція № 2250 мала бути реалізована до **2015 року** в три основні етапи (третьому заплановано завершити у 2014–2015 роках). Як встановлено аудитом, **жоден** із 5-ти **заходів** третього етапу **не виконано**: не створено об'єднаних веб-порталів органів виконавчої влади, єдиної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури органів державної влади та органів місцевого самоврядування, єдиного веб-порталу електронного урядування, Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р Концепцію № 2250 визнано такою, що втратила чинність, та схвалено Концепцію № 649, у якій термін "електронне урядування" викладено в редакції Концепції № 2250, **конкретних строків** (етапів) для виконання **комплексних заходів** Концепцією № 649 не визначено.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2012 № 236 затверджено **Порядок використання коштів**, передбачених у державному бюджеті за програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 561 (далі – **Порядок № 236**)), яким визначено, що головним розпорядником бюджетних коштів є Мінрегіон, відповідальним виконавцем бюджетної програми – Агентство, одержувачем бюджетних коштів, які спрямовуються на адміністрування та забезпечення функціонування системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (далі – СЕВ ОБВ), є згідно з Положенням про систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 № 670 "Деякі питання електронної взаємодії органів виконавчої влади" (далі – Положення № 670), адміністратор зазначеної системи.

Відповідно до Положення № 670 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1018) створення і функціонування СЕВ ОБВ забезпечує держатель, яким є Агентство; адміністратор системи – Держінформресурс, що належить до сфери управління Агентства.

Постановою № 887 внесено зміни до Порядку № 236, згідно з якими головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем

бюджетної програми є Агентство.

Згідно зі змінами, внесеними до Порядку № 236 постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 65:

- головним розпорядником бюджетних коштів є ГФД СКМУ;
- розпорядником нижчого рівня та відповідальним виконавцем бюджетної програми – Агентство;
- одержувачем бюджетних коштів, які спрямовуються на модернізацію, адміністрування та забезпечення функціонування СЕВ ОБВ; створення, адміністрування та забезпечення функціонування системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів (далі – СЕВ ДЕІР); створення, адміністрування та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних; адміністрування та забезпечення функціонування національного реєстру електронних інформаційних ресурсів, є відповідно до Положення № 670, Положення про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 606 (далі – Положення № 606), Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835 (далі – Положення № 835), Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2004 № 326 (далі – Положення № 326), адміністратор зазначених систем – Держінформресурс (пункт 4).

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 № 129 у Порядку № 236 слова "створення, адміністрування та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних" замінено словами "адміністрування та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних".

Згідно з Положенням № 606 (пункт 7) держателем та замовником системи є Агентство; адміністратором системи – державне підприємство, визначене Агентством (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 65 – підприємство, яке належить до сфери управління Агентства, а у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 357 – Держінформресурс).

При цьому, на відміну від повноважень одержувача бюджетних коштів, визначених пунктом 4 Порядку № 236 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 65), пунктом 7 Положення № 606 (як у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 65, так і в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 357) до повноважень адміністратора **не віднесено створення СЕВ ДЕІР.**

Положенням № 835 (пункт 2) визначено, що:

- створення та забезпечення функціонування Єдиного державного веб-порталу відкритих даних здійснюється Агентством, яке є його держателем;
- адміністратором Єдиного державного веб-порталу відкритих даних є державне підприємство, яке належить до сфери управління Агентства.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 867

затверджено Порядок ведення єдиного державного веб-порталу відкритих даних, відповідно до якого визначено функції держателя та адміністратора порталу (далі – Порядок № 867). При цьому, на відміну від повноважень одержувача бюджетних коштів, визначених пунктом 4 Порядку № 236, пунктом 6 Порядку № 867 до повноважень адміністратора **не віднесено створення** єдиного державного веб-порталу відкритих даних. Така невідповідність норм Порядку № 236 усунена тільки 07.03.2018 шляхом внесення постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 № 129 змін.

Положенням № 326 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 129) встановлено: замовником і утримувачем Національного реєстру є Агентство; адміністратором Національного реєстру – державне підприємство, визначене Агентством, що належить до сфери його управління.

Положення № 670 втратило чинність з 07.03.2018 на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 "Деякі питання документування управлінської діяльності".

Водночас до Порядку № 236 **не внесено змін** у частині виключення посилання на Положення № 670 і включення посилання на Регламент організації взаємодії органів виконавчої влади в електронній формі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 55 від 17.01.2018 (далі – Регламент № 55).

Регламентом № 55 визначено, що держателем системи взаємодії є Агентство; функції її адміністратора виконує Держінформресурс.

Законом України від 04.02.1998 № 75/98-ВР схвалено Концепцію Національної програми інформатизації (далі – Концепція НПІ), якою визначено, що важливим фактором подолання відставання України в галузі інформатизації має бути державна політика інформатизації України, відповідна Національна програма інформатизації та ефективний механізм її реалізації (розділ II Концепції НПІ); бюджетні кошти повинні бути спрямовані насамперед на реалізацію загальнодержавних проектів інформатизації: створення національної інформаційно-телекомунікаційної системи; розвиток системи національних інформаційних ресурсів; інформатизацію стратегічних напрямів розвитку економіки держави, її безпеки та оборони, соціальної сфери (розділ III Концепції НПІ).

Статтею 2 Закону про НПІ встановлено, що Національна програма інформатизації визначає стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, оборонної, національно-культурної та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення.

Відповідно до статті 9 Закону про НПІ Кабінет Міністрів України щороку разом з проектом Закону України про Державний бюджет України на наступний рік подає на розгляд Верховної Ради України завдання Національної програми інформатизації на наступні три роки, програму завдань (робіт) з інформатизації на наступний бюджетний рік із визначенням джерел фінансування, які щороку затверджуються Верховною Радою України.

У період, що підлягав аудиту, **завдання** Національної програми

інформатизації на наступні три роки та **обсяги їх бюджетного фінансування** на наступний рік Верховною Радою України **не затверджувалися**.

Статтею 10 Закону про НПП визначено: замовниками Національної програми інформатизації є генеральний державний замовник Національної програми інформатизації та державні замовники окремих завдань (проектів) інформатизації цієї Програми. Генеральним державним замовником Національної програми інформатизації є центральний орган виконавчої влади, визначений Президентом України. При цьому норми статті 10 Закону про НПП **не відповідають Закону № 3166**, згідно з яким центральні органи виконавчої влади утворюються, реорганізуються та ліквідуються Кабінетом Міністрів України.

Згідно зі статтею 11 Закону про НПП для управління і контролю за процесом формування та виконання Національної програми інформатизації, її коригування Кабінет Міністрів України за поданням генерального державного замовника призначає її керівника. Керівник Національної програми інформатизації підпорядкований генеральному державному замовнику і перебуває в його штаті. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2015 № 550-р **Голову Агентства Риженка О. В. затверджено** керівником Національної програми інформатизації, що **суперечить вимогам статті 11** Закону про НПП, оскільки Риженко О. В. як керівник Національної програми інформатизації підпорядкований генеральному державному замовнику, функції якого відповідно до Положення № 492 покладено на Агентство, яке Риженко О. В. і очолює.

На виконання Закону про НПП прийнято такі нормативно-правові акти, чинні на момент здійснення аудиту:

постанову Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1352 "Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації". Абзацом другим пункту 9 Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації, затвердженого цією постановою (далі – Положення № 1352), визначено, що завдання (проекти) інформатизації на рік подаються генеральним державним замовником Кабінетові Міністрів України для затвердження. У період, що підлягав аудиту, **Кабінетом Міністрів України не затверджувався перелік завдань (проектів) інформатизації** на рік;

постанову Кабінету Міністрів України від 25.07.2002 № 1048 "Про затвердження Порядку проведення експертизи Національної програми інформатизації та окремих її завдань (проектів)";

постанову Кабінету Міністрів України від 16.11.1998 № 1815 "Про затвердження Порядку локалізації програмних продуктів (програмних засобів) для виконання Національної програми інформатизації";

постанову Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 № 1354 "Про затвердження Положення про порядок передачі резидентам окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації у сфері національної безпеки та оборони держави";

наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 19.04.2007 № 325

"Про затвердження Положення про порядок відбору завдань (проектів) Національної програми інформатизації на конкурсних засадах". Станом на момент здійснення аудиту затвердження Положення про порядок відбору завдань (проектів) Національної програми інформатизації на конкурсних засадах (далі – Положення № 325) наказом Міністерства транспорту та зв'язку України **не відповідало чинному законодавству**, оскільки функції генерального державного замовника Національної програми інформатизації відповідно до Положення № 492 виконує Агентство. Крім того, Положення № 325 **не відповідає Положенню № 1352**, в якому з 14.06.2011 затвердження порядку відбору завдань (проектів) Національної програми інформатизації не передбачено.

Висновок до розділу I

Незважаючи на переважну врегульованість організаційних і нормативно-правових засад виконання Національної програми інформатизації, Агентством з часу його створення у 2014 році ініційовано, а Урядом України підтримано та прийнято значну частину нормативно-правових актів, які стосуються розвитку електронного урядування та його складових.

Така діяльність Агентства не відповідає вимогам Закону України про НПП, оскільки **заходи з розвитку електронного урядування не стали відповідними завданнями (проектами) Національної програми інформатизації**, а виконувалися незалежно від вимог Закону про НПП, постійно трансформувалися та доповнювалися (наприклад, відмова від забезпечення функціонування єдиного інформаційного веб-ресурсу звернень громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування і зосередження зусиль на створенні єдиного веб-порталу електронного урядування).

Діяльність Агентства не відповідає його статусу, а безпосереднє підпорядкування Кабінету Міністрів України не узгоджується із законодавчо визначеною організацією системи центральних органів виконавчої влади.

За штучного уникнення законодавчо визначеної процедури затвердження Верховною Радою України завдань (проектів) Національної програми інформатизації з ініціативи Агентства Урядом приймалися нормативно-правові акти, які створювали невідповідності щодо інших нормативно-правових актів, зокрема щодо використання бюджетних коштів. Наприклад, у Порядку № 236 **не скасовано посилення на нечинне Положення № 670, повноваження адміністратора системи по-різному визначено у Положенні № 606 і Порядку № 236**, а відмінність визначення повноважень адміністратора порталу в Порядку № 867 та Порядку № 236 усунено тільки з 07.03.2018 (інші невідповідності не усунено).

II. ПЛАНУВАННЯ, ОТРИМАННЯ БЮДЖЕТНИХ АСИГНУВАНЬ ТА ЗВІТУВАННЯ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ"

У 2015–2016 роках головним розпорядником коштів за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" (далі – бюджетна програма) був Мінрегіон (КПКВК 2753030), у 2017–2018 роках – ГФД СКМУ (КПКВК 0416030).

Згідно з Порядком № 236 відповідальним виконавцем за бюджетною програмою протягом 2015–9 місяців 2018 року було Агентство, одержувачем бюджетних коштів – Держінформресурс.

Законами про Державний бюджет України Мінрегіону (2015–2016 роки, КПКВК 2753030) та ГФД СКМУ (2017–2018 роки, КПКВК 0416030) як головним розпорядником затверджено бюджетні призначення в обсязі 368,7 млн грн (загальний фонд). У результаті збільшення постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2015 № 543 "Деякі питання використання у 2015 році державних капітальних видатків" (далі – постанова № 543) бюджетних призначень **Мінрегіону** для Агентства на 5,0 млн грн та передачі розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 462-р "Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених для Державного агентства з питань електронного урядування у 2017 році" (далі – розпорядження № 462) бюджетних призначень, передбачених **ГФД СКМУ** для Агентства, у сумі 123,0 млн грн **кошторисні призначення на 2015–2018 роки** загалом за бюджетною програмою становили **250,7 млн гривень**.

З урахуванням передачі бюджетних призначень відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 421-р "Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених для Державного агентства з питань електронного урядування у 2018 році" (далі – розпорядження № 421) у сумі 77,5 млн грн, які у період, що підлягав аудиту (станом на 01.10.2018), не відображено у змінах до паспорта та кошторису бюджетної програми, бюджетні призначення становили **173,2 млн гривень**.

Отже, Агентство **не спромоглося використати 200,5 млн грн бюджетних коштів**, передбачених йому у 2017–2018 роках за бюджетною програмою. Висновок зроблено на підставі того, що у 2017 році Агентством надіслана до ГФД СКМУ потреба у відкритті асигнувань тільки на два останні місяці 2017 року (листопад і грудень) у сумі 11,8 млн грн, а за 9 місяців 2018 року – тільки на три місяці (червень – серпень) у сумі 9,3 млн гривень.

Аналізом бюджетних запитів за бюджетною програмою встановлено, що **потреба в коштах загального фонду** за бюджетною програмою у 2015 році (КПКВК 2753030) становила 2,0 млн грн і **забезпечена на 350,0 відс.**, у 2016 році (КПКВК 2753030) – 2,0 млн грн (на **100,0 відс.**), у 2017 році – 235,0 млн грн (на **671,4 відс.**), у 2018 році (КПКВК 0416030) – 129,7 млн грн (на **100,0 відс.**), що свідчить про щорічне збільшення обрахованої Мінрегіоном та ГФД СКМУ **потреби у коштах** за бюджетною програмою.

Слід зазначити, що **показники бюджетних запитів** Мінрегіону та ГФД СКМУ на 2015–2018 роки **жодними розрахунками не підтверджено. Потреба в коштах держбюджету**, яка щороку включалась до бюджетних запитів Мінрегіону та ГФД СКМУ, **розрахунками не обґрунтована.**

При складанні бюджетних запитів за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" **Мінрегіоном** (у 2015 році за КПКВК 2753030) і **ГФД СКМУ** (у 2018 році за КПКВК 0416030) **не дотримано вимог** Інструкції з підготовки бюджетних запитів, затвердженої наказом Мінфіну від 06.06.2012 № 687:

- у порушення вимог пунктів **1.14 і 4.12** Мінрегіоном складено бюджетний запит на 2015 рік (КПКВК 2753030) **без зазначення в пункті 11 обґрунтувань;**

- у порушення вимог пунктів **1.14 і 4.8** ГФД СКМУ складено бюджетний запит на 2018 рік (КПКВК 0416030) **без зазначення в пункті 7.1 обсягів затрат.**

Дані щодо стану планування та здійснення видатків за бюджетною програмою протягом 2015–9 місяців 2018 року наведено в таблиці.

Таблиця

Дані щодо стану планування та здійснення видатків за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" протягом 2015–9 місяців 2018 року

Рік	Напрями фінансування	Передбачено бюджетним запитом		Затверджено на рік	Затверджено із змінами	Відкрито асигнувань	Касові видатки	Рівень фінансування (відс.)	Залишок невикористаних відкритих асигнувань на кінець звітного періоду
		граничний обсяг	необхідно додатково (+)						
КПКВК 2753030									
2015	Всього, у т.ч.	2 000,00	–	2 000,00	7 000,00	7 000,00	6 849,30	100,00	150,70
	Агентство	–	–	–	1 000,00	1 000,00	849,30	100,00	150,70
	Держінформресурс	–	–	–	6 000,00	6 000,00	6 000,00	100,00	0,00
2016	Всього, у т.ч.	2 000,00	227 515,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	100,00	0,00
	Агентство	–	–	–	190,00	190,00	190,00	100,00	0,00
	Держінформресурс	–	–	–	1 810,00	1 810,00	1 810,00	100,00	0,00
2017	Всього	35 000,00	169 992,20	–	–	–	–	–	–
За 2015-2016 рр.		–	–	4 000,00	9 000,00	9 000,00	8 849,30	–	150,70
КПКВК 0416030									
2017	Всього, у т.ч.	–	–	235 000,00	112 000,14	107 762,90	106 371,60	96,20	1 391,30
	Агентство	–	–	–	16 000,14	11 833,10	11 833,10	73,90	0,00
	Держінформресурс	–	–	–	96 000,00	95 929,80	94 538,50	99,90	1 391,30
2018	Всього, у т.ч.	129 680,00	–	129 680,00	129 680,00	24 518,43*	22 008,00*	18,90	2 510,43*
	Агентство	–	–	104 680,00	104 680,00	9 278,80*	9 278,00*	8,90	0,80*
	Держінформресурс	–	–	25 000,00	25 000,00	15 239,63*	12 730,00*	60,90	2 509,63*
За 2017-2018 рр.		–	–	364 680,00	241 680,14	132 281,33	128 379,60	54,70	3 901,73
РАЗОМ		168 680,00	397 507,20	368 680,00	250 680,14	141 281,33	137 228,90	56,40	4 052,43

* Станом на 01.10.2018.

Відповідно до даних таблиці з урахуванням затверджених бюджетних призначень відкрито асигнувань:

- Мінрегіоном у 2015 році за КПКВК 2753030 на 7,0 млн грн (100,0 відс.), з яких **0,2 млн грн (2,9 відс.) повернено до держбюджету як невикористані** внаслідок економії за результатами проведення процедури відкритих торгів;

- ГФД СКМУ у 2017 році за КПКВК 0416030 на 107,8 млн грн (96,2 відс.), з яких **1,4 млн грн (1,3 відс.) повернено до держбюджету як невикористані.**

Крім того, ГФД СКМУ не відкривались асигнування на суму 4,2 млн грн у зв'язку з відсутністю потреби Агентства.

Таким чином, **через неефективне управління коштами** з боку головних розпорядників у 2015–2017 роках за бюджетною програмою не використано **5,8 млн грн** (Мінрегіоном у 2015 році – 0,2 млн грн, ГФД СКМУ у 2017 році – 5,6 млн гривень).

Аудитом встановлено, що **Мінрегіоном** (2015–2016 роки) і **ГФД СКМУ** (2017–2018 роки) як головними розпорядниками та **Агентством** як відповідальним виконавцем (2015–2018 роки) **не дотримано вимог бюджетного законодавства**.

Так, **Мінрегіоном і ГФД СКМУ не дотримано вимог Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098:**

- **всупереч пункту 3 розділу I Мінрегіоном паспорт бюджетної програми** обсягом бюджетних призначень 2,0 млн грн за КПКВК 2753030 на 2015 рік **не складався;**

- **всупереч пункту 3 розділу I ГФД СКМУ подано проект паспорта бюджетної програми** за КПКВК 0416030 на 2018 рік до Мінфіну 13.03.2018 **із затримкою на 6 днів;**

- **у порушення пункту 6 розділу I Мінрегіоном** (КПКВК 2753030, 2015 рік) спільним наказом з Мінфіном 29.09.2015 **затверджено паспорт бюджетної програми із затримкою на 25 днів;**

- **у порушення пункту 6 розділу I ГФД СКМУ** (КПКВК 0416030, 2017 рік) спільним наказом з Мінфіном **затверджено 01.11.2017 зміни до паспорта бюджетної програми із затримкою на 87 днів;**

- **у порушення пункту 5 розділу II у паспортах бюджетної програми 2753030 (2015–2016 роки) та 0416030 (2017–2018 роки) напрями використання бюджетних коштів не відповідали напрямам, визначеним пунктом 3 Порядку № 236** (так, у 2015 і 2016 роках передбачені Мінрегіоном у паспортах бюджетної програми 2753030 напрями використання бюджетних коштів не відповідали у повному обсязі напрямам, визначеним Порядком № 236; у 2017 році один з дев'яти передбачених ГФД СКМУ в паспорті бюджетної програми 0416030 напрямів використання бюджетних коштів не відповідав напрямам, визначеним Порядком № 236, у 2018 році – один з восьми);

- **у порушення пункту 2 розділу I та пункту 8 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетної програми, затверджених наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536, щодо використання інформації бюджетного запиту при визначенні результативних показників у паспорті бюджетної програми та при його формуванні результативні показники у паспортах бюджетних програм (КПКВК 2753030, 0416030) не відповідали результативним показникам бюджетних запитів;**

- **у порушення пункту 6 розділу III у звітах про виконання паспортів бюджетних програм 2753030 (за 2015 рік) та 0416030 (за 2017 рік) відсутні пояснення щодо розбіжностей між фактичними показниками (касові видатки)**

та затвердженими в паспорті бюджетної програми: "середня вартість однієї ліцензії програмного продукту перевірки і накладання електронного цифрового підпису" та "середня вартість обслуговування одного користувача, підключеного до СЕВ ОБВ" (2015 рік); "придбання програмних продуктів з ліцензіями на матеріальних носіях для забезпечення функціонування СЕВ ОБВ" та "кількість придбаних примірників програмних продуктів з ліцензіями на матеріальних носіях для забезпечення функціонування СЕВ ОБВ" (за 2017 рік).

Аудитом встановлено, що до пункту 8 "Результативні показники бюджетної програми та аналіз їх виконання" звітів про виконання паспорта бюджетної програми на 2015 і 2016 рік (КПКВК 2753030) та на 2017 рік (КПКВК 0416030) внесено **показники якості, не підтверджені обґрунтуваннями** або розрахунками, на підставі яких визначено ці показники.

Крім того, в порушення вимог частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу України (далі – БК) паспорти бюджетних програм затверджено головними розпорядниками та Мінфіном з недотриманням термінів: паспорт на 2016 рік (26.02.2016, Мінрегіон) затверджено **на 12 днів** пізніше; паспорт на 2017 рік (10.03.2017, ГФД СКМУ) – **на 24 дні**; паспорт на 2018 рік (04.04.2018, ГФД СКМУ) – **на 49 днів**.

У порушення пункту 29 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), головним розпорядником ГФД СКМУ затверджено **кошторис Агентства** на 2018 рік за КПКВК 0416030, показники якого не **обґрунтовано** відповідними розрахунками.

У 2017 і 2018 роках Агентством ініційовано передачу бюджетних коштів за бюджетною програмою органам виконавчої влади та підготовку відповідних проектів розпоряджень Уряду.

Так, розпорядженнями № 462 і № 421 зменшено бюджетні призначення за КПКВК 0416030 на 123,0 млн грн у 2017 році та на 77,5 млн грн у 2018 році і передано органам державної влади на формування та виконання Національної програми інформатизації з урахуванням наданої ними потреби.

При цьому **всупереч вимогам пункту 6 Положення № 1352 органи державної влади подали Агентству потребу у фінансуванні (у 2017 році становила 123,0 млн грн, у 2018 році – 75,5 млн грн) за відсутності техніко-економічних обґрунтувань** (далі – ТЕО) завдань (проектів) Національної програми інформатизації (за винятком Мінагрополітики, потреба якого врахована розпорядженням № 421 у сумі 2,0 млн гривень).

У порушення пункту 5 Порядку передачі бюджетних призначень, перерозподілу видатків бюджету і надання кредитів з бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2011 № 18 (далі – Порядок № 18), **Мінрегіоном** (2015 рік, КПКВК 2753030) та **Агентством** (2017–2018 роки, КПКВК 0416030) **розрахунки та обґрунтування** до проектів постанови № 543 та розпоряджень № 462 і № 421 про передачу бюджетних призначень за бюджетною програмою **не додавалися**.

У порушення пункту 17 Положення № 1352 державні замовники після завершення бюджетного періоду не подали Агентству як генеральному державному замовнику **інформаційні звіти** за 2017 рік про стан виконання завдань (проектів) інформатизації на загальну суму **123,0 млн грн** та копії звітів про виконання паспорта бюджетної програми з інформатизації. Під час підготовки та опрацювання звіту за результатами аудиту Агентством надано інформаційні звіти державних замовників, крім Апарату Верховної Ради України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерства охорони здоров'я України, які **не подали** йому таких **звітів** за 2017 рік про стан виконання завдань (проектів) інформатизації на загальну суму **19,2 млн грн** та копії звітів про виконання паспорта бюджетної програми з інформатизації. При цьому **Агентство не вживало заходів для отримання звітів.**

У 2015–2018 роках Агентство складало **плани роботи**, до яких **не включено заходи та напрями використання коштів за бюджетною програмою.**

Як наслідок, у **звітах про виконання планів робіт** Агентства за 2015–9 місяців 2018 року **інформація про стан виконання напрямів використання коштів** за бюджетною програмою Агентством **не зазначалася.**

Отже, протягом 2015–9 місяців 2018 року головні розпорядники бюджетних коштів Мінрегіон і ГФД СКМУ **не володіли інформацією про стан виконання напрямів використання коштів** за бюджетною програмою та **не вживали заходів щодо її отримання.**

У період, що підлягав аудиту, Агентством затверджувалися наказами тематичні плани, при цьому допущено такі порушення **пункту 4 Порядку № 236:**

- **тематичний план на 2016 рік не складався (під час підготовки та опрацювання звіту за результатами аудиту Агентством надано тематичний план Агентства на 2016 рік за КПКВК 2753030, яким передбачено 190,0 млн грн на фінансування проекту "Організація науково-технічної експертизи завдань (проектів) національної програми інформатизації", водночас Законом України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" за КПКВК 2753030 передбачено 2,0 млн грн);**

- **зміни до тематичних планів на 2015–2018 роки не вносились;**

- до наказів про затвердження тематичних планів на 2015 рік і на 2017–2018 роки **кошториси витрат з розрахунками та обґрунтуваннями не додавались;**

- **загальна сума касових видатків Агентства за бюджетною програмою, не передбачених тематичними планами, за 2015–2018 роки становила 115,7 млн грн (у 2015 році – 6,6 млн грн (КПКВК 2753030), у 2016 році – 2,0 млн грн (КПКВК 2753030), у 2017 році – 94,5 млн грн (КПКВК 0416030), за 9 місяців 2018 року – 12,6 млн грн (КПКВК 0416030)), що зумовлено включенням до них заходів бюджетної програми, виконавцем яких було тільки Агентство, а не заходів за бюджетною програмою в цілому (за винятком**

2015 року, коли до тематичного плану не включено передбачений Агентству захід бюджетної програми у сумі 0,5 млн гривень).

Незважаючи на затвердження Мінрегіоном і ГФД СКМУ як головними розпорядниками кошторисів за бюджетною програмою за КПКВК 2753030 і 0416030 із запланованими видатками, у тому числі за КЕКВ 2281 "Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм", у порушення пункту 6 Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084 (далі – Порядок № 1084), головними розпорядниками бюджетних коштів у 2015–2018 роках **не видавалися накази** про формування тематики замовлення на 2015–2018 роки за рахунок бюджетної програми та **не затверджувалися тематичні плани** замовлення на виконання прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок на 2015–2018 роки за рахунок бюджетної програми. При цьому за бюджетною програмою у період 2015–9 місяців 2018 року укладено 17 договорів на виконання НДДКР загальною вартістю 23,1 млн грн і спрямовано 19,7 млн грн бюджетних коштів. Як наслідок, сума **касових видатків** за бюджетною програмою на прикладні наукові дослідження, тематика яких **не затверджена** відповідно до **Порядку № 1084**, становила **19,7 млн гривень**.

Протягом 2015–8 місяців 2018 року **Агентство не дотримувалось вимог пункту 10 Порядку № 236** та **не надавало** щомісяця Мінрегіону (2015–2016 роки, КПКВК 2753030), Кабміну (2017–8 місяців 2018 року, КПКВК 0416030) і Мінфіну **інформацію про використання бюджетних коштів**.

Під час аудиту Агентством вжито заходів щодо виконання пункту 10 Порядку № 236 (листом від 21.09.2018 повідомлено Кабінет Міністрів України та Мінфін **про стан використання коштів за КПКВК 0416030 тільки Агентством, інформація про використання бюджетних коштів у цілому за бюджетною програмою не подавалася**).

Аудитом встановлено, що у пояснювальній записці до балансу Агентства за 2017 рік та станом на 01.10.2018 за КПКВК 0416030 (далі – пояснювальна записка) надано недостовірні дані, що **суперечить вимогам пункту 5 розділу I Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності"**, затвердженого наказом Мінфіну від 28.12.2009 № 1541:

- у пояснювальній записці за 2017 рік зазначено, що показник "залишок невикористаних відкритих асигнувань на кінець звітної періоду" у сумі **4,2 млн грн** виник внаслідок запропонованої нижче ціни за тендерами, що **не відповідає дійсності**. Як встановлено аудитом, сума економії за проведеними тендерними процедурами становила 66,9 тис. гривень. **Отже, залишок коштів** Агентства за КПКВК 0416030 у сумі **4,2 млн грн виник** не через економію від

проведення тендерних процедур, а **внаслідок неприйняття управлінських рішень керівництвом** Агентства щодо використання цих бюджетних коштів;

- пояснювальна записка за 2017 рік містить показник "відкрито асигнувань у звітному періоді" за КПКВК 0416030 у сумі 16,0 млн грн, тоді як фактично вона становила **11,8 млн гривень**. Як наслідок, залишок невикористаних відкритих асигнувань фактично становив **0,0** тис. грн, а не 4,2 млн грн, як зафіксовано у пояснювальній записці за 2017 рік;

- пояснювальна записка станом на 01.10.2018 містить показник "відкрито асигнувань у звітному періоді" за КПКВК 0416030 у сумі 27,2 млн грн, тоді як фактично вона становила **9,3 млн гривень**. При цьому залишок невикористаних відкритих асигнувань фактично становив **0,8** тис. грн, а не 17,9 млн грн, як зазначено в пояснювальній записці.

Таким чином, **фінансова звітність** Агентства у 2017–2018 роках містила **недостовірні дані**, не підтверджені регістрами бухгалтерського обліку.

Аналізом звіту про виконання паспорта за бюджетною програмою за 2017 рік та інформації про виконання паспорта за бюджетною програмою за 2018 рік (станом на 01.10.2018) і наведених у них результативних показників виявлено **неефективне використання 62,9 млн грн** бюджетних коштів:

- **28,6 млн грн – непродуктивно**: передбачений паспортом бюджетної програми за КПКВК 0416030 на 2017 рік показник продукту "кількість центральних органів виконавчої влади, підключених СЕВ ДЕІР станом на кінець 2017 року" не виконано взагалі (план – 30 од., факт – 0,0 од., відхилення – 30 од.); сума касових видатків на СЕВ ДЕІР становила 28,6 млн грн;

- **23,7 млн грн – непродуктивно**: відхилення між плановим і фактичним показником продукту "кількість користувачів, робота яких забезпечена в СЕВ ОБВ станом на кінець 2017 року" паспорта бюджетної програми за КПКВК 0416030 на 2017 рік становило 3786 од. (план – 10000 од., факт – 6214 од., відхилення – 3786 од.); касові видатки, передбачені на 10000 од. користувачів, становили 62,5 млн грн;

- **1,4 млн грн – неекономно**: перевищення планового над фактичним показником ефективності "середня вартість обслуговування одного користувача, підключеного до СЕВ ОБВ" паспорта бюджетної програми на 0,2 тис. грн у розрахунку на 703 фактично підключених до СЕВ ОБВ користувачів у 2015 році (**0,2 млн грн**) і 6214 фактично підключених до СЕВ ОБВ користувачів у 2017 році (**1,2 млн грн**);

- **9,2 млн грн – непродуктивно**: станом на 01.10.2018 СЕВ ДЕІР тільки формально перебувала в дослідній експлуатації, але жодного державного інформаційного ресурсу до системи не підключено; касові видатки за 9 місяців 2018 року на СЕВ ДЕІР становили 9,2 млн гривень.

У порушення частини третьої статті 26 БК упродовж 2015–9 місяців 2018 року ні Мінрегіоном і ГФД СКМУ як головними розпорядниками, ні Агентством **не вжито заходів** щодо охоплення **внутрішнім аудитом використання коштів** за бюджетною програмою, зокрема, Мінрегіоном і Агентством – **внаслідок недієздатності** системи внутрішнього аудиту;

ГФД СКМУ – через відсутність як у ГФД СКМУ, так і у Секретаріаті Кабінету Міністрів України підрозділу внутрішнього аудиту.

Висновок до розділу II

У період **2015–9 місяців 2018 року** Мінрегіон, ГФД СКМУ і Агентство не забезпечили обґрунтованого планування коштів за бюджетною програмою та ефективного управління ними.

Планування видатків на реалізацію бюджетної програми Мінрегіоном на 2015–2016 роки і ГФД СКМУ на 2017–2018 роки здійснювалось з численними порушеннями бюджетного законодавства. Показники бюджетних запитів за бюджетною програмою за КПКВК 2753030 і 0416030 жодними економічними розрахунками не обґрунтовано.

Мінрегіон і ГФД СКМУ як головні розпорядники бюджетних коштів не володіли інформацією про стан виконання напрямів використання коштів за бюджетною програмою та не вживали заходів щодо її отримання.

У 2017–2018 роках Агентством не вжито заходів щодо використання бюджетних коштів, передбачених йому за бюджетною програмою на загальну суму **200,5 млн грн**, як наслідок, кошти передано іншим державним органам згідно з розпорядженнями № 462 та № 421, підготовленими Агентством з порушенням пункту 5 Порядку № 18 (без відповідних розрахунків та обґрунтувань).

Через неефективне управління бюджетними коштами **5,8 млн грн** не використано, з них Мінрегіоном у 2015 році – **0,2 млн грн**, ГФД СКМУ у 2017 році – **5,6 млн гривень**.

У порушення пункту 4 Порядку № 236 Агентством використано на виконання заходів бюджетної програми **115,7 млн грн**, не передбачених тематичними планами на 2015–2018 роки.

Державні замовники не подавали Агентству як генеральному державному замовнику Національної програми інформатизації інформаційні звіти за 2017 рік про стан виконання завдань (проектів) інформатизації загальною вартістю **19,2 млн грн** та копії звітів про виконання паспорта бюджетної програми з інформатизації, що є порушенням вимог пункту 17 Положення № 1352. При цьому Агентством не вжито заходів для їх отримання.

Загалом неефективно використано за бюджетною програмою **62,9 млн грн**, з яких **53,7 млн грн** – внаслідок **недосягнення результативних показників**, визначених паспортами бюджетної програми на 2015 та 2017 роки; **9,2 млн грн** – внаслідок нефункціонування за призначенням СЕВ ДЕІР.

У порушення пункту 6 Порядку № 1084 головними розпорядниками бюджетних коштів Мінрегіоном та ГФД СКМУ не затверджувалася тематика прикладних наукових досліджень за бюджетною програмою. У результаті **19,7 млн грн** бюджетних коштів використано на виконання НДДКР з недотриманням механізму формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень, передбаченого зазначеним Порядком.

III. ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАТКІВ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ"

3.1. Стан виконання Державним агентством з питань електронного урядування України договорів, укладених за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації"

Всього за період, що підлягав аудиту, Агентством за бюджетною програмою укладено 12 договорів на загальну суму 25,9 млн грн, у тому числі за напрямками використання бюджетних коштів, затвердженими паспортами бюджетної програми на 2015–2018 роки:

організація експертизи завдань (проектів) Національної програми інформатизації (формування і виконання Національної програми інформатизації) – 4 договори на загальну суму 0,9 млн грн;

створення, впровадження та забезпечення функціонування СЕВ ДЕІР – 1 договір на суму 0,1 млн грн;

забезпечення функціонування єдиного інформаційного веб-ресурсу звернень громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування – 1 договір на суму 0,1 млн грн;

створення єдиного державного веб-порталу відкритих даних – 2 договори на загальну суму 9,6 млн грн;

створення інтегрованої системи електронної ідентифікації – 2 договори на загальну суму 7,2 млн грн;

створення єдиного веб-порталу електронного урядування – 1 договір на суму 7,9 млн грн;

розроблення нормативно-технічної документації щодо цифрової трансформації – 1 договір на суму 0,1 млн гривень.

Касові видатки за вищезазначеними договорами за 2015–9 місяців 2018 року становили **22,2 млн гривень**.

Перевіркою договорів виявлено такі недоліки:

1) **завищення** виконавцями договорів **договірної ціни за 7-ма договорами** на загальну суму **0,5 млн грн** внаслідок завищення кошторисної заробітної плати з нарахуваннями та накладними витратами у сумі 0,4 млн грн (за договорами № НП/3-2015 від 16.12.2015, № НП/1-2015 від 24.11.2015, № НП/2-2015 від 14.12.2015, № НП/1-2016 від 05.05.2016, № НП/13-2017 від 07.11.2017, № 9 від 18.06.2018) і завищення суми ПДВ на 0,1 млн грн за договором № НП/12-2017 від 06.11.2017, що кваліфіковано аудитом як **неефективне** (неекономне) використання бюджетних коштів;

2) **у порушення** вимог **пункту 5 Порядку № 236**, відповідно до якого виконавцем надаються завірені копії первинних бухгалтерських документів, які підтверджують фактично понесені витрати, виконавцями 10-ти договорів не надано завірених копій первинних бухгалтерських документів. Як наслідок, **не підтверджено** фактично понесених **витрат** виконавцями на загальну суму **18,9 млн грн (85,2 відс.** загальної суми касових видатків Агентства за укладеними договорами). Під час підготовки та опрацювання звіту Агентством

надано підтвердні документи про витрати виконавців договорів на суму 0,8 млн гривень. У результаті залишок суми **непідтверджених витрат виконавця за 10-ма договорами** (№ НП/3-2015 від 16.12.2015, № НП/1-2015 від 24.11.2015, № НП/2-2015 від 14.12.2015, № НДР-08/12-2015 від 14.12.2015, № НП/1-2016 від 05.05.2016, № НП/13-2017 від 07.11.2017, № НП/11-2017 від 27.10.2017, № НП/12-2017 від 06.11.2017, № 9 від 18.06.2018, № НП/12-2018 від 06.07.2018) становив **18,1 млн грн**;

3) тендерним комітетом Агентства (голова – заступник Голови Агентства Бакал В. О.) не дотримано вимог Закону України "Про публічні закупівлі" від 25.12.2015 № 922-VIII (далі – Закон № 922): **у порушення** вимог пункту 4 частини першої статті 30 Закону № 922 **не відхилено** тендерних пропозицій учасників, які не відповідали умовам тендерної документації за двома процедурами закупівель, внаслідок чого Агентством **укладено 2 договори** на загальну суму **8,3 млн грн** (№ НП/12-2017 від 06.11.2017, № 9 від 18.06.2018), які ним оплачено за рахунок бюджетних коштів. Отже, **8,3 млн грн** бюджетних коштів використано внаслідок **незаконних** (з порушенням вимог законодавства про публічні закупівлі) **управлінських рішень** керівництва Агентства (Риженко О. В.);

4) **у порушення вимог** пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 04.02.1998 № 121 "Про затвердження переліку обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації" (далі – постанова № 121), відповідно до якого замовники засобів інформатизації, що створюються за рахунок бюджетного фінансування, зобов'язані передбачати у договорах з виконавцями робіт та технічних завданнях на створення цих засобів обов'язкові етапи робіт згідно із затвердженим переліком, а також **пункту 3** постанови № 121, яким встановлено, що бюджетне фінансування проектування, впровадження та експлуатація засобів інформатизації здійснюється лише за умови виконання обов'язкових етапів робіт, Агентством у двох договорах щодо засобів інформатизації загальною вартістю **0,7 млн грн не враховано вимоги** щодо:

4.1) **обов'язкового етапу** "Введення засобів інформатизації в експлуатацію" під час укладання Агентством в особі першого заступника Голови Олійника Т. І. договору № НП/3-2015 від 16.12.2015 із ТОВ "АВЕБІЯ" на послуги зі створення програмного забезпечення "Створення єдиного державного веб-порталу відкритих даних (перша черга)" вартістю **0,6 млн гривень**. Як наслідок, єдиний державний веб-портал відкритих даних (перша черга) в експлуатацію не введено;

4.2) **обов'язкових етапів** "Визначення потреби у засобах інформатизації та вивчення питання щодо можливості їх модернізації для забезпечення виконання необхідних функцій", "Проведення випробувань створених або модернізованих засобів інформатизації", "Введення засобів інформатизації в експлуатацію" під час укладання Агентством в особі першого заступника Голови Олійника Т. І. договору № НДР-08/12-2015 від 14.12.2015 із державним підприємством "Державний центр інформаційних ресурсів України" на послуги з виконання науково-дослідної роботи "Забезпечення функціонування єдиного

інформаційного веб-ресурсу звернень громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування (доопрацювання єдиного інформаційного веб-ресурсу звернень громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування в частині ідентифікації особи та інтеграції до СЕВ ОБВ" вартістю **0,1 млн гривень**. У результаті потреба в доопрацюванні єдиного інформаційного веб-ресурсу звернень громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування не обґрунтована, цей веб-ресурс не проходив випробування та не введено в експлуатацію.

Враховуючи зазначене, **фінансування** Агентством за рахунок бюджетних коштів засобів інформатизації у сумі **0,7 млн грн** здійснено **незаконно** (з порушенням вимог пункту 3 постанови № 121), отже, **незаконно використано** бюджетні кошти у цій сумі. **Крім того**, оскільки засоби інформатизації не введено в експлуатацію, **0,7 млн грн** бюджетних коштів використано **неефективно** (нерезультативно);

5) у порушення вимог **пункту 4 розділу II Національного положення** (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 122 "Нематеріальні активи", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202, і **Порядку** застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219, **частина вартості (0,3 млн грн)** спекустаткування загальною вартістю 1,1 млн грн, яке Агентство отримало у результаті виконання науково-дослідної та дослідно-конструкторської роботи "Дослідження механізмів електронної ідентифікації та розгортання робочого макету для створення інтегрованої системи електронної ідентифікації" за договором № НП/11-2017 від 27.10.2017 із приватним акціонерним товариством "Інститут інформаційних технологій", списана на витрати установи. Таким чином, **занижено первісну вартість** макета для створення інтегрованої системи електронної ідентифікації. Під час підготовки та опрацювання звіту за результатами аудиту Агентством надано меморіальний ордер № 17-авт за листопад 2018 року, яким відновлено частину НДДКР у сумі 0,3 млн грн за субрахунком 1313 "Капітальні інвестиції в нематеріальні активи".

Причиною таких недоліків при укладанні та виконанні Агентством договорів за бюджетною програмою стала відсутність у **порушення частини третьої статті 26 БК** системи **внутрішнього контролю** в Агентстві та **недієздатність** системи **внутрішнього аудиту**, оскільки, незважаючи на наявність в Агентстві штатної посади внутрішнього аудитора та її укомплектованість протягом липня 2017 року – червня 2018 року, фактичних результатів діяльності внутрішнього аудитора не отримано.

3.2. Стан використання державним підприємством "Державний центр інформаційних ресурсів України" бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації"

Із загальної суми бюджетних призначень (173,2 млн грн) за бюджетною програмою у 2015–2018 роках (зі змінами відповідно до постанови № 543 та

розпоряджень № 462 та № 421) Держінформресурсу передбачено **74 відс.** цієї суми – 128,8 млн грн, а із загальної суми касових видатків за 2015–9 місяців 2018 року (137,2 млн грн) за бюджетною програмою **касові видатки** Держінформресурсу становили 115,1 млн грн (**84 відсотки**).

Незважаючи на те, що найбільшу частину бюджетних призначень за бюджетною програмою передбачено Держінформресурсу, **в порушення пункту 4** Порядку № 236 **заходи** Держінформресурсу **не включалися** Агентством до **тематичних планів** на 2015–2018 роки, згідно з якими повинні використовуватися бюджетні кошти.

Фінансовий **результат** Держінформресурсу, яке відповідно до статуту є державним унітарним підприємством і діє як державне комерційне підприємство, у 2013–2014 роках – **збиток** у сумі 0,2 і 0,7 млн грн відповідно, що згідно з **пунктом 9** Порядку № 228 підтверджує **невідповідність Держінформресурсу** критеріям визначення одержувача бюджетних коштів. Однак, Мінрегіоном як головним розпорядником бюджетних коштів за бюджетною програмою та Агентством як відповідальним виконавцем бюджетної програми та органом управління Держінформресурсу **не ініційовано** у 2015–2016 роках перед Кабінетом Міністрів України **змін** до Порядку № 236 щодо **скасування** посилання на Положення № 670, відповідно до пункту 6 якого Держінформресурс визначено адміністратором СЕВ ОБВ. Як наслідок, **Держінформресурсу** згідно з пунктом 4 Порядку № 236 надано **статус одержувача** бюджетних коштів.

Натомість Агентство щороку ініціювало перед головним розпорядником (у 2015–2016 роках – Мінрегіон, у 2017–2018 роках – ГФД СКМУ) клопотання про необхідність включення до мережі головного розпорядника одержувача бюджетних коштів Держінформресурсу, які головним розпорядником задовольнялися.

Незважаючи на те, що Держінформресурс визначено Урядом адміністратором систем (порталу, реєстру) відповідно до положень № 606, № 835, № 326 № 670 і Регламенту № 55, **потреба підприємства** в бюджетних коштах при складанні бюджетних запитів Агентством **не запитувалась**, **заходи** Держінформресурсу **не включалися** Агентством до **планів діяльності** Агентства на плановий та два бюджетні періоди, інформація про заходи зазначених планів до Держінформресурсу Агентством не доводилася.

Визначення збиткового підприємства одержувачем бюджетних коштів та адміністратором зазначених систем (порталу, реєстру) призвело до утримання Держінформресурсу за рахунок коштів державного бюджету. Так, відповідно до звітів про виконання фінансового плану Держінформресурсу **частка** цільового фінансування з **державного бюджету** у загальному обсязі надходжень коштів від операційної діяльності підприємства становила у 2015 році – **80 відс.**, тоді як ще 16 відс. надходжень становила виручка від продажу іноземної валюти, отриманої як міжнародна допомога, 2016 році – **60 відс.**, тоді як ще 25 відс. надходжень становила виручка від продажу іноземної валюти, отриманої як міжнародна допомога, 2017 році – **99 відс.**, за 9 місяців 2018 року – **99 відсотків**.

Як встановлено аудитом, Агентство самоусунулось і від виконання своїх зобов'язань як орган управління Держінформресурсом:

- у порушення пункту 3 частини першої статті 6 Закону України "Про управління об'єктами державної власності" від 21.09.2006 № 185-V (далі – Закон № 185) Агентство **не здійснювало** контролю за **дотриманням статуту** Держінформресурсу, відповідно до якого підприємство є провідною науково-технічною установою Агентства, однак Держінформресурсом відповідно до законів України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 13.12.1991 № 1977-XII (далі – Закон № 1977) та від 26.11.2015 № 848-VIII **наукова** (науково-технічна) діяльність **не здійснювалася**, плани наукової (науково-технічної) діяльності не склалися, у штатних розписах підприємства наукових підрозділів та посад наукових працівників не передбачено, державна атестація Держінформресурсу як наукової установи не проводилася, вчена рада не створювалася;

- у порушення пункту 5 частини першої статті 6 Закону № 185 Агентство **не затверджувало стратегічних планів розвитку** Держінформресурсу (взагалі не склалися);

- у порушення частини третьої статті 74 Господарського кодексу України **Агентство не утворило статутного капіталу** Держінформресурсу, хоча статутом підприємства передбачено норму про утворення органом управління статутного фонду підприємства;

- Агентство **не затвердило облікової політики** Держінформресурсу, незважаючи на наявність цієї вимоги в статуті підприємства. При цьому статтею 8 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 № 996 встановлено, що підприємство самостійно визначає за погодженням з власником або уповноваженим ним органом відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, яке Агентством також не здійснено.

Отже, як Агентством, так і Держінформресурсом не вживалося заходів щодо здійснення підприємством прибуткової комерційної діяльності, а навпаки, створювалася система, за якої **Держінформресурс** – комерційне підприємство постійно **б утримувалося за рахунок коштів державного бюджету**.

Незважаючи на визначення у Порядку планування та проведення внутрішнього аудиту, затвердженому наказом Агентства від 26.12.2017 № 155-к, повноважень щодо здійснення внутрішнього аудиту Держінформресурсу, **на підприємстві жодного разу протягом 2015–9 місяців 2018 року внаслідок недієздатності системи внутрішнього аудиту Агентства не проводився аудит** внутрішнім аудитором Агентства.

Через відсутність контролю з боку Агентства за діяльністю Держінформресурсу, у тому числі за використанням ним бюджетних коштів, мали місце такі **недоліки**:

1) у порушення вимог пункту 5 Порядку № 236, відповідно до якого виконавцем надаються завірені копії первинних бухгалтерських документів, які підтверджують фактично понесені витрати, **виконавцями 57 договорів** (№ ДЦР5-1 від 02.12.2015, № ДЦР5-2 від 07.12.2015, № 359 від 01.12.2015,

№ 11.167/15/ІН від 23.11.2015, № 344 від 01.12.2015, № У88/2015-1 від 14.12.2015, № 299 від 01.12.2015, № 11.166/15/ІН від 23.11.2015, № 12/11/2015-001 від 12.11.2015, № 23/10/15-3 від 23.10.2015, № 23/10/15-2 від 23.10.2015, № 23/10/15-1 від 23.10.2015, № Д-2210/2015 від 22.10.2015, № 15/06/2016-001 від 15.06.2016, № 17/06/2016-002 від 17.06.2016, № 11.68/16/КЛ від 11.04.2016, № 11.122/16/ІН від 02.09.2016, № СО-13 від 16.12.2016, № 1540118 від 30.05.2017, № 15Т від 25.09.2017, № 19Т від 31.10.2017, № 18Т від 31.10.2017, № 17Т від 31.10.2017, № 24Т від 30.11.2017, № 25Т від 30.11.2017, № НС-01-08-17-1 від 07.08.2017, № 21Т від 08.11.2017, № 23Т від 29.11.2017, № 26Т від 01.12.2017, № 11-12/2017UA-1 від 11.12.2017, № 31Т від 22.12.2017, № 16Т від 18.10.2017, № ІТС-328/12-17 від 18.10.2017, № ПТ-03/04-2017 від 03.04.2017, № ПТ-05/04-2017 від 05.04.2017, № 2 від 26.04.2017, № 1/5-2017 від 11.05.2017, № 2/5-2017 від 15.05.2017, № НС-28-04-17-1 від 17.05.2017, № 11.156/17/ІНТ від 23.05.2017, № 11.156/17/КЛ від 23.05.2017, № 09062017 від 09.06.2017, № СО-11 від 17.08.2017, № СО-21 від 21.12.2017, № 0811/1 від 08.11.2017, № 22т від 24.11.2017, № 28т від 21.12.2017, № 29т від 21.12.2017, № 30т від 21.12.2017, № НС-25-06-18-4 від 25.06.2018, № 09/18Т від 23.07.2018, № DC5-26-09-18-1 від 28.09.2018, № 1558869 від 26.09.2018, № ПТ-2-17/07-2018 від 17.07.2018, № ПТ-1-17/07-2018 від 17.07.2018, № 11.301/18/08/18Т від 11.07.2018, № 11.300/18/07/18Т від 11.07.2018) із 100 договорів (додаткових угод), укладених Держінформресурсом упродовж 2015–9 місяців 2018 року (43 договори (додаткові угоди) укладено на забезпечення власного функціонування Держінформресурсу (послуги банків, канцелярські витрати, комунальні послуги тощо)) не надано завірених копій первинних бухгалтерських документів. У результаті **не підтверджено** фактично понесених **витрат** виконавцями договорів на загальну суму **100,0 млн грн (99 відс.** загальної суми касових видатків Агентства за укладеними договорами);

2) у порушення вимог пункту 5 Порядку № 236 (у редакції до 07.03.2018), відповідно до якого умови укладеного договору повинні передбачати, зокрема, повне набуття замовником майнових та авторських прав на об'єкти інтелектуальної власності, Держінформресурсом (генеральний директор Тертичний О. С.) укладено **14 договорів** (№ ДЦР5-1 від 02.12.2015, № ДЦР5-2 від 07.12.2015, № 344 від 01.12.2015, № 15Т від 25.09.2017, № 19Т від 31.10.2017, № 18Т від 31.10.2017, № 17Т від 31.10.2017, № 24Т від 30.11.2017, № 25Т від 30.11.2017, № 23Т від 29.11.2017, № 26Т від 01.12.2017, № ІТС-328/12-17 від 18.10.2017, № 22т від 24.11.2017, № 28т від 21.12.2017) загальною вартістю 38,0 млн грн, які **не передбачали** повного **набуття** замовником таких прав. Внаслідок незаконних (з порушенням вимог Порядку № 236) управлінських рішень керівництва Держінформресурсу **авторські майнові права** на об'єкти інтелектуальної власності загальною вартістю 38,0 млн грн замовнику не передано. Отже, є **ризик** **втрати** повністю або частково **прав власності на об'єкти інтелектуальної власності** загальною вартістю **38,0 млн грн** у разі звернення виконавців до судів з позовами про захист авторських майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності;

3) у зв'язку з недотриманням вимог законодавства про державні (публічні) закупівлі, а саме:

3.1) у порушення пункту 3 частини першої статті 29 Закону України "Про здійснення державних закупівель" від 10.04.2014 № 1197-VII тендерним комітетом Держінформресурсу (голова – генеральний директор Тертичний О. С.) **не відхилено** тендерних пропозицій учасників, які не відповідали умовам тендерної документації всього за двома процедурами закупівель. У результаті Держінформресурсом **укладено 2 договори** (№ ДЦР5-1 від 02.12.2015, № ДЦР5-2 від 07.12.2015) на загальну суму **4,1 млн грн**, які оплачено Держінформресурсом за рахунок бюджетних коштів;

3.2) у порушення пункту 4 частини першої статті 30 Закону № 922 тендерним комітетом Держінформресурсу (голова – Грузинська Ж. А.) **не відхилено** тендерних пропозицій учасників, які не відповідали умовам тендерної документації за 8-ма процедурами закупівель. Як наслідок, Держінформресурсом **укладено 8 договорів** (№ 1540118 від 30.05.2017, № 19Т від 31.10.2017, № 18Т від 31.10.2017, № 17Т від 31.10.2017, № 24Т від 30.11.2017, № 25Т від 30.11.2017, № НС-01-08-17-1 від 07.08.2017, № НС-25-06-18-4 від 25.06.2018) на загальну суму **13,0 млн грн**, які оплачено Держінформресурсом за рахунок бюджетних коштів.

Таким чином, бюджетні кошти у сумі **17,1 млн грн** використано внаслідок **незаконних** (з порушенням вимог законодавства про державні (публічні) закупівлі) **управлінських рішень** керівництва Держінформресурсу (Тертичний С. О.);

4) у порушення вимог пункту 2 постанови № 121, відповідно до якого замовники засобів інформатизації, що створюються за рахунок бюджетного фінансування, зобов'язані передбачати у договорах з виконавцями робіт та технічних завданнях на створення цих засобів обов'язкові етапи робіт згідно із затвердженим переліком, **та пункту 3** постанови № 121, яким встановлено, що бюджетне фінансування проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації здійснюється лише за умови виконання обов'язкових етапів робіт, Держінформресурсом у **семи** договорах на засоби інформатизації загальною вартістю **13,6 млн грн не враховано зазначених вимог щодо обов'язкового етапу** "Введення засобів інформатизації в експлуатацію". Як наслідок, **наступні 7 складових СЕВ ОБВ**, виконані у результаті НДДКР з модернізації СЕВ ОБВ, загальною вартістю 13,6 млн грн не введено в експлуатацію:

4.1) доопрацювання ядра та підсистеми забезпечення підключення користувачів з використання веб-додатків як складових компонентів СЕВ ОБВ вартістю 2,1 млн грн (договір № 19Т від 31.10.2017);

4.2) створення модуля для реалізації погодження проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України в електронному вигляді з доопрацюванням веб-підсистеми вартістю 2,6 млн грн (договір № 18Т від 31.10.2017);

4.3) створення модуля для реалізації юридично значимої квитанції СЕВ ОБВ вартістю 1,2 млн грн (договір № 17Т від 31.10.2017);

4.4) створення та впровадження пілотного проекту архівного зберігання електронних документів з модулем перевірки накладання електронного цифрового підпису вартістю 2,8 млн грн (договір № 24Т від 30.11.2017);

4.5) створення та впровадження підсистеми моніторингу, звітності, білінгу електронних документів СЕВ ОБВ вартістю 1,1 млн грн (договір № 25Т від 30.11.2017);

4.6) створення open source рішення швидкого підключення до СЕВ ОБВ з функціоналом електронної канцелярії вартістю 2,9 млн грн (договір № 11-12/2017UA-1 від 11.12.2017);

4.7) доопрацювання системи захисту СЕВ ОБВ з урахуванням створення додаткових компонентів СЕВ ОБВ, резервного центру обміну даними вартістю 0,9 млн грн (договір № 21Т від 08.11.2017).

Враховуючи зазначене, **фінансування** Держінформресурсом за рахунок бюджетних коштів засобів інформатизації у сумі **13,6 млн грн** здійснено **незаконно** (з порушенням вимог пункту 3 постанови № 121), отже, **незаконно використано** бюджетні кошти у цій сумі. **Крім того**, оскільки засоби інформатизації не введено в експлуатацію, **13,6 млн грн** бюджетних коштів використано **неефективно** (нерезультативно);

5) із загальної суми видатків (115,1 млн грн) Держінформресурсу в період, що підлягав аудиту, за бюджетною програмою видатки на оплату праці працівників підприємства становили 11,5 млн грн, з них **2,7 млн грн** (24 відс.) сплачено за укладеними 24-ма договорами **цивільно-правового характеру**, середня **місячна виплата** за якими зросла з 7,5 тис. грн у 2016 році до **59,0 тис. грн** у 2018 році. При цьому у **22 договорах** із 24 (крім договорів № 14-01/09-2017 від 01.09.2017 і № 17-07/11-2017 від 07.11.2017) предметом були консультаційні та інші послуги (наприклад, **консультування** з питань впровадження новітніх інформаційних технологій з **урахуванням** вимог **охорони навколишнього середовища**; консультаційні послуги з питань розвитку інформаційних систем та **міжнародної співпраці**), передачу **результатів** яких від виконавця до замовника **не передбачено**. Актами приймання-передачі наданих послуг за цими договорами також не здійснено передачу результатів консультаційних та інших послуг. Отже, **неефективно** (непродуктивно) використано **2,6 млн грн** за 22-ма договорами цивільно-правового характеру;

б) у **порушення** умов **колективного договору** Держінформресурсу щодо запровадження і розмірів доплат та надбавок до посадових окладів працівників підприємства за рахунок бюджетних коштів здійснено такі виплати з **порушенням умов**, встановлених колективним договором, на загальну суму 3,2 млн гривень. Отже, **3,2 млн грн** використано **неефективно** (неекономно);

7) у **порушення** **напрямую використання бюджетних коштів**, визначеного **пунктом 3 Порядку № 236** (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 561), "**адміністрування та забезпечення функціонування СЕВ ОБВ**" та **напрямую використання бюджетних коштів**, затвердженого **паспортом** бюджетної програми за КПКВК 2753030 на 2015 рік, "**введення в промислову експлуатацію, адміністрування та забезпечення**

функціонування СЕВ ОБВ (інформатизація)" Держінформресурсом укладено договір № ДЦР5-1 на послуги з виконання **дослідно-конструкторської роботи** від 02.12.2015, предметом якого були послуги з дослідження та розробки в галузі приладобудування та електроніки (закупівля послуг з доопрацювання складових компонентів інформаційно-телекомунікаційної СЕВ ОБВ), код ДК 015 97: I.2.12, вартістю **1,1 млн грн**, які повністю сплачено Держінформресурсом за рахунок бюджетних коштів. Враховуючи, що договір укладено на виконання дослідно-конструкторської роботи, яка відповідно до статті 1 Закону № 1977 належить до основних форм науково-технічної діяльності, що пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання, дослідно-конструкторська робота проводиться перед практичним використанням (введенням в промислову експлуатацію, адмініструванням та забезпеченням функціонування). Крім того, відповідно до пункту 5.1.1 ДСТУ 3974-2000 "Правила виконання дослідно-конструкторських робіт" під час виконання ДКР реалізують результати НДР або набуті знання і досвід у технічній документації для створення дослідних зразків продукції, що передують її серійному виробництву. Таким чином, кошти на оплату послуг за договором використано на цілі, що не відповідають напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми та в порядку використання бюджетних коштів, що згідно зі статтею 119 БК є нецільовим використанням бюджетних коштів. Отже, використання Держінформресурсом коштів у сумі **1,1 млн грн є нецільовим використанням бюджетних коштів**;

8) у порушення підпункту 197.1.22 пункту 197.1 Податкового кодексу України, відповідно до якого звільняються від оподаткування ПДВ операції з "оплати вартості науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт особою, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунка органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів", Держінформресурсом до вартості договору № ДЦР5-1 на послуги з виконання дослідно-конструкторської роботи від 02.12.2015 у сумі 1,1 млн грн включено вартість ПДВ у сумі 0,2 млн грн, яка сплачена виконавцю за результатами виконання договору, чим **завищено вартість договору на 0,2 млн гривень**. Отже, **0,2 млн грн використано неефективно** (неекономно).

Під час аудиту Держінформресурсом не надано контрольній групі Рахункової палати значну кількість **документів** фінансового, технічного та організаційного характеру, що створило перешкоди у роботі посадових осіб апарату Рахункової палати. Як наслідок, аудитом **ідентифіковано** значні **ризики невиявлення фактів неефективного використання бюджетних коштів** Держінформресурсом та незаконних управлінських рішень його керівництва.

Висновок до розділу III

Аудитом видатків за бюджетною програмою, здійснених у період 2015–9 місяців 2018 року Агентством як відповідальним виконавцем бюджетної програми та Держінформресурсом як одержувачем бюджетних коштів, виявлено **неефективне використання 20,8 млн грн бюджетних коштів**, у тому

числі нерезультативне – 14,3 млн грн, непродуктивне – 2,6 млн грн, неекономне – 3,9 млн гривень.

Нецільове використання бюджетних коштів Держінформресурсом у зазначений період становило **1,1 млн гривень**.

Внаслідок **незаконних управлінських рішень** керівництва:

Агентства **8,3 млн грн** використані за **договорами**, укладеними з **порушенням** вимог законодавства про публічні закупівлі;

Держінформресурсу:

- **авторські майнові права** на об'єкти інтелектуальної власності замовнику не передано, отже, є **ризик втрати прав власності на об'єкти інтелектуальної власності** загальною вартістю **38,0 млн грн**;

- **17,1 млн грн** використано за **договорами**, укладеними з **порушенням** вимог законодавства про державні (публічні) закупівлі.

ВИСНОВКИ

1. У період, що підлягав аудиту, за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" Державним агентством з питань електронного урядування України як відповідальним виконавцем бюджетної програми та державним підприємством "Державний центр інформаційних ресурсів України" як одержувачем бюджетних коштів **неефективно** використано **83,7 млн грн**, у тому числі нерезультативно – 14,3 млн грн, непродуктивно – 64,1 млн грн, неекономно – 5,3 млн гривень. Із 83,7 млн грн бюджетних коштів **38,4 млн грн (46 відс.) використано непродуктивно**, оскільки **система електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів не функціонувала** за призначенням.

2. **Нецільове використання** бюджетних коштів державним підприємством "Державний центр інформаційних ресурсів України" становило **1,1 млн гривень**.

3. У результаті **незаконних управлінських рішень** керівництва:

Державного агентства з питань електронного урядування України (Риженко О. В.) **8,3 млн грн** використано за **договорами**, укладеними з **порушенням** вимог законодавства про публічні закупівлі;

державного підприємства "Державний центр інформаційних ресурсів України" (Тертичний О. С.) **не передано авторських майнових прав** на об'єкти інтелектуальної власності замовнику, отже, є **ризик втрати прав власності на об'єкти інтелектуальної власності** загальною вартістю **38,0 млн грн**; **17,1 млн грн** використано за **договорами**, укладеними з **порушенням** вимог законодавства про державні (публічні) закупівлі.

4. Внаслідок **неефективного управління** бюджетними коштами не використано **5,8 млн грн**, з яких Мінрегіоном у 2015 році – **0,2 млн грн**, Господарсько-фінансовим департаментом Секретаріату Кабінету Міністрів України у 2017 році – **5,6 млн гривень**.

5. Законодавством України здебільшого врегульовано організаційні та нормативно-правові засади виконання **Національної програми**

інформатизації. Однак ініційовані Державним агентством з питань електронного урядування України заходи з розвитку електронного урядування не стали відповідними завданнями (проектами) Національної програми інформатизації, не затверджувалися Верховною Радою України і виконувалися незалежно від вимог Закону України "Про Національну програму інформатизації" від 04.02.1998 № 74/98-ВР.

6. Діяльність Державного агентства з питань електронного урядування України не відповідає його статусу, а безпосереднє підпорядкування Кабінету Міністрів України не узгоджується із законодавчо визначеною організацією системи центральних органів виконавчої влади.

7. Безсистемне затвердження Кабінетом Міністрів України з ініціативи Державного агентства з питань електронного урядування України нормативно-правових актів, що стосуються електронного урядування, призвело до невідповідностей у цих актах. Як наслідок, потребують невідкладного урегулювання норми Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2012 № 236, щодо скасування посилання на нечинне Положення про систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 № 670, а також приведення у відповідність із Положенням про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 606, повноважень адміністратора системи електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів.

8. Протягом 2015–9 місяців 2018 року Мінрегіон, Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України та Державне агентство з питань електронного урядування України не забезпечили обґрунтованого планування коштів за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" та ефективного управління ними.

9. Планування видатків на реалізацію бюджетної програми Мінрегіоном на 2015–2016 роки та Господарсько-фінансовим департаментом Секретаріату Кабінету Міністрів України на 2017–2018 роки здійснювалося з численними порушеннями бюджетного законодавства. Показники бюджетних запитів за бюджетними програмами за КПКВК 2753030 і КПКВК 0416030 жодними економічними розрахунками не обґрунтовано. Мінрегіон та Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України як головні розпорядники бюджетних коштів не володіли інформацією про стан виконання напрямів використання коштів за бюджетною програмою та не вживали заходів щодо її отримання.

10. У 2017–2018 роках Державним агентством з питань електронного урядування України не вжито заходів щодо використання 200,5 млн грн бюджетних коштів, передбачених йому за бюджетною програмою. У результаті кошти передано іншим державним органам без відповідних розрахунків і обґрунтувань згідно з розпорядженнями Кабінету Міністрів

України від 12.07.2017 № 462-р "Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених для Державного агентства з питань електронного урядування у 2017 році" та від 20.06.2018 № 421-р "Про передачу деяких бюджетних призначень, передбачених для Державного агентства з питань електронного урядування у 2018 році", підготовленими Державним **агентством** з питань електронного урядування України з порушенням пункту **5 Порядку передачі бюджетних призначень**, перерозподілу видатків бюджету і надання кредитів з бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2011 № 18.

11. У порушення пункту 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2012 № 236, Державним **агентством** з питань електронного урядування України використано **115,7 млн грн за відсутності у тематичних планах** за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" на 2015–2018 роки **відповідних заходів** бюджетної програми на цю суму.

12. Державні замовники не подавали Державному агентству з питань електронного урядування України (генеральному державному замовнику Національної програми інформатизації) **інформаційні звіти** за 2017 рік про стан виконання завдань (проектів) інформатизації загальною вартістю **19,2 млн грн** та копії звітів про виконання паспорта бюджетної програми з інформатизації, що є порушенням вимог пункту 17 Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1352. При цьому Державним **агентством** з питань електронного урядування України не вжито заходів для їх отримання.

13. У порушення пункту 6 Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084 (чинний до 31.03.2018), **Мінрегіоном та Господарсько-фінансовим департаментом** Секретаріату Кабінету Міністрів України як головними розпорядниками бюджетних коштів **не затверджувалася тематика** прикладних наукових досліджень за бюджетною програмою, внаслідок чого **19,7 млн грн** бюджетних коштів **використано** на виконання науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт з **недотриманням механізму формування і виконання замовлення** на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень, передбаченого зазначеним Порядком.

14. **Визначення** Кабінетом Міністрів України **збиткового** державного підприємства "**Державний центр інформаційних ресурсів України**" **одержувачем** бюджетних коштів та **адміністратором** систем (порталу, реєстру) відповідно до Положення про систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від

18.07.2012 № 670, Положення про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 606, Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835, Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2004 № 326, Регламенту організації взаємодії органів виконавчої влади в електронній формі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 55 від 17.01.2018, призвело до **утримання** цього підприємства за **рахунок коштів державного бюджету**. Крім того, Державним агентством з питань електронного урядування України як органом управління **не здійснювалися** заходи щодо **ефективного управління** підприємством.

15. Здебільшого **причина** виявлених аудитом порушень при використанні бюджетних коштів за бюджетною програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації" – **відсутність у порушення частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу** України від 08.07.2010 № 2456-VI системи **внутрішнього контролю** в Державному агентстві з питань електронного урядування України та **підрозділу внутрішнього аудиту** в **Господарсько-фінансовому департаменті** Секретаріату Кабінету Міністрів України і в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, а також **недієздатність** системи **внутрішнього аудиту** в **Мінрегіоні** та в Державному агентстві з питань електронного урядування України.

16. Під час аудиту державне підприємство "Державний центр інформаційних ресурсів України" не надало контрольній групі Рахункової палати значну кількість **документів** фінансового, технічного та організаційного характеру, що створило перешкоди у роботі посадових осіб апарату Рахункової палати. Як наслідок, аудитом **ідентифіковано** значні **ризики невиявлення** фактів неефективного використання бюджетних коштів державним підприємством "Державний центр інформаційних ресурсів України" та незаконних управлінських рішень його керівництва.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту поінформувати **Верховну Раду України**.
2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати **Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку**.
3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінету Міністрів України** та рекомендувати:
 - вжити заходів щодо виконання вимог Закону України "Про Національну програму інформатизації" від 04.02.1998 № 74/98-ВР;
 - привести статус Державного агентства з питань електронного урядування України у відповідність із вимогами статті 17 Закону України "Про центральні органи виконавчої влади" від 17.03.2011 № 3166-VI, враховуючи, що до сфери його управління належить тільки одне підприємство, а більшість

функцій агентства спрямована на забезпечення надання послуг, у тому числі щодо відкритих даних та електронної ідентифікації.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати **Державному агентству з питань електронного урядування України** і рекомендувати:

- розробити і надати на розгляд Кабінету Міністрів України зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2012 № 236, у частині виключення посилання на нечинне Положення про систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 № 670, та включення посилання на Регламент організації взаємодії органів виконавчої влади в електронній формі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 55 від 17.01.2018;

- розробити і надати на розгляд Кабінету Міністрів України зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою "Електронне урядування та Національна програма інформатизації", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2012 № 236, у частині виключення повноважень адміністратора системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів щодо створення системи, які не відповідають повноваженням адміністратора системи, визначеним у Положенні про електронну взаємодію державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 № 606;

- розглянути питання доцільності позбавлення державного підприємства "Державний центр інформаційних ресурсів України" статусу одержувача бюджетних коштів і запровадження натомість системи оплати послуг з адміністрування за господарськими договорами;

- забезпечити внутрішній контроль за ефективним і цільовим використанням бюджетних коштів на електронне урядування та Національну програму інформатизації;

- вжити заходів щодо усунення виявлених порушень під час використання бюджетних коштів і притягнення до відповідальності винних у цьому посадових осіб.

5. Повідомити **Генеральну прокуратуру України** про виявлені під час здійснення аудиту ознаки кримінального правопорушення.